Isaac Asimov

CORBII BLÂNZI

(volumul de povestiri ÎNTREBAREA FINALĂ – NINE TOMORROWS, 1959)

De cincisprezece ani, hurrienii îşi menţineau baza pe faţa întunecată a satelitului.

Era un fapt fără precedent, ceva nemaiauzit. Nici un hurrian nu visase că ar fi posibil să întârzie atât de mult. Echipele de decontaminare fuseseră pregătite şi aşteptau de cincisprezece ani, gata să coboare prin norii radioactivi şi să salveze ce se mai putea salva pentru supravieţuitori. Evident, în schimbul unui onorariu corespunzător.

Cu toate acestea, planeta se rotise de cincisprezece ori în jurul soarelui ei. În decursul fiecărei revoluţii, satelitul se rotise de aproape treisprezece ori în jurul primarei sale. Totuşi, războiul nuclear nu izbucnise.

În diverse locuri de pe suprafaţa planetei, primatele mari dotate cu inteligenţă detonaseră bombe nucleare. Stratosfera se încălzise considerabil din cauza rămăşiţelor radioactive. Nici vorbă însă de război.

Devi-en sperase din tot sufletul că va fi înlocuit. Era al patrulea căpitan al acestei expediţii de colonizare, dacă putea fi numită aşa după cincisprezece ani de anabioză, şi era destul de mulţumit că va exista şi un al cincilea căpitan. Acum, când planeta natală trimitea un super-administrator care să evalueze personal situaţia, înlocuirea lui nu mai putea întârzia. Grozav!

Stătea pe suprafaţa Lunii în costumul său spaţial şi se gândea la casă, la Hurria. Braţele lungi şi subţiri i se agitau când şi-o amintea, parcă tânjind (datorită milioanelor de ani de instinct) după arborii ancestrali. Era înalt de numai un metru. Prin vizorul căştii, se putea distinge un chip negru şi zbârcit, cu nas cărnos şi mobil, aflat exact în mijlocul feţei. Prin comparaţie cu tenul său, smocul micuţ al bărbii fine părea de albeaţa zăpezii. În partea dorsală a costumului, imediat sub talie, se zărea

proeminenţa în care se odihnea confortabil codiţa scurtă şi groasă a hurrienilor.

Desigur, lui Devi-en nu i se părea nimic anormal în aspectul său, deşi era conştient de diferenţa dintre hurrieni şi alte inteligenţe din galaxie. Numai hurrienii erau atât de mici; numai ei aveau cozi şi erau vegetarieni — numai ei scăpaseră de inevitabilul război nuclear care distrusese toate celelalte specii inteligente cunoscute.

Stătea pe şesul care se întindea atât de mult încât peretele circular (care pe Hurria ar fi fost numit crater, dacă ar fi fost mai mic) era invizibil înapoia orizontului. La adăpostul peretelui sudic al marginii craterului, unde întotdeauna exista o protecţie faţă de razele directe ale soarelui, se dezvoltase un oraş. Începuse bineînţeles ca o tabără temporară, dar, o dată cu anii, fuseseră aduse femei şi se născuseră copii. Acum existau şcoli şi sere complexe, rezervoare mari de apă — tot ceea ce caracteriza o aşezare pe un corp ceresc lipsit de atmosferă.

Era ridicol! Totul pentru că locuitorii unei planete deţineau arme nucleare şi nu voiau să să se angajeze într-un război nuclear.

Super-administratorul, care va sosi în curând, va pune, fără îndoială, aproape imediat, aceleaşi întrebări pe care Devi-en şi le pusese de nenumărate ori.

De ce nu izbucnise un război nuclear?

Devi-en îi privi pe mauvieni mătăhăloşi pregătind terenul de asolizare, netezind asperităţile şi aşternând patul ceramic conceput pentru a absorbi impulsurile câmpului hiperatomic, cu disconfort minim pentru pasagerii navei.

Chiar şi în costumele spaţiale, mauvienii păreau să degaje forţă, însă era numai forţa muşchilor. Înapoia lor, se zărea silueta micuţă a unui hurrian care dădea ordine, pe care mauvienii docili le ascultau. Bineînţeles.

Dintre toate primatele inteligente mari, rasa mauviană îşi plătea onorariile în valuta cea mai neobişnuită — nu sub forma de bunuri materiale, ci cu un procent din chiar membrii ei. Tributul era cât se poate de util, preferabil din multe puncte de vedere oţelului, aluminiului sau medicamentelor rare.

Receptorul lui Devi-en învie, pârâind.

— Am reperat nava, domnule. Va asoliza într-o oră.

— Foarte bine, încuviinţă Devi-en. Imediat după asolizare, pregătiţi-mi maşina să mă ducă la ea.

Nu simţea însă deloc că ar fi fost foarte bine.

***

Super-administratorul apăru flancat de escorta personală formată din cinci mauvieni. Aceştia intrară în oraş o dată cu el, câte unul de fiecare parte, iar trei în spate. Îl ajutară să-şi scoată costumul spaţial, apoi se dezechipară şi ei.

Trupurile lor aproape lipsite de păr, feţele rotunde, cu trăsături grosolane, nasurile lătăreţe şi pometţii turtiţi erau respingătoare, totuşi nu înfricoşătoare. Deşi mauvienii erau de două ori mai înalţi şi de peste două ori mai voinici decât hurrienii, ochii le erau inexpresivi şi ţinuta complet docilă; ţineau aplecate gâturile brăzdate de vene groase, iar braţele musculoase le atârnau inerte pe lângă corp.

Super-administratorul îi concedie cu un gest scurt şi ei ieşiră. Bineînţeles, nu avea nevoie de protecţia lor, totuşi poziţia sa necesita cinci gărzi de corp şi trebuia să respecte eticheta.

Pe durata mesei şi în timpul interminabilului ritual de bun-venit, nu se discută absolut deloc despre afaceri. La o oră care ar fi fost mai cuvenită pentru somn, super-administratorul îşi trecu degetele prin bărbuţă şi întrebă:

— Cât mai trebuie să aşteptăm pentru planeta aceasta, căpitane?

În mod evident, era bătrân. Părul de pe antebraţe era sur, iar smocurile de la coate aveau aproape albeaţa bărbii.

— Nu pot preciza, Înălţimea Voastră, răspunse Devi-en umil. Ei n-au urmat calea.

— Asta-i foarte clar. Întrebarea este *de ce* n-au urmat-o? Consiliul apreciază că rapoartele dumitale promit multe, dar oferă puţine. Vorbeşti despre ipoteze, însă nu oferi detalii. Pe Hurria, acest lucru ne agasează. Dacă ştii anumite lucruri pe care nu ni le-ai spus, acum este momentul să le aflu.

— Înălţimea Voastră, teoria este greu de dovedit. Nu deţinuserăm experienţă în spionarea unei rase pe o perioadă atât de lungă. Până recent, nu priviserăm acolo unde trebuia. În fiecare an, se sperase că războiul va izbucni în anul următor, şi doar de când am venit eu, în calitate de căpitan, am început

să-i studiem pe băştinaşi cu mai multă atenţie. Măcar unul dintre avantajele aşteptării îndelungate a fost faptul că am învăţat unele dintre graiurile lor principale.

— Într-adevăr? Fără să coborâm pe planetă?

— Navele noastre pătrunse în atmosfera planetară în misiuni de observare, mai cu seamă în primii ani, explică Devi-en, au înregistrat transmisiuni radio-TV. Calculatoarele lingvistice au fost programate să le descifreze şi în ultimul an am încercat să le pricep sensul.

Super-administratorul îl privi fix. Din ţinuta sa, se putea deduce că orice exclamaţie de surpriză ar fi fost inutilă.

— Şi ai aflat ceva interesant?

— Este posibil, Înălţimea Voastră, totuşi cele deduse par atât de stranii, iar fundamentul dovezilor este atât de nesigur încât nu am cutezat să consemnez nimic în rapoartele oficiale.

Super-administratorul înţelesese.

— Ai avea ceva împotrivă să-mi explici ipotezele dumitale... neoficial?

— Cu plăcere, răspunse imediat Devi-en. Se ştie că locuitorii planetei sunt primate mari. În plus, ei dovedesc o natură competitivă.

Celălalt exhală, oarecum uşurat, şi-şi trecu iute limba peste vârful nasului.

— Crezusem, murmură el, că s-ar putea să *nu* fi fost aşa, şi atunci... Continuă, continuă!

— *Au* o natură competitivă, îl asigură Devi-en. Ba chiar într-o măsură mai mare decât media cunoscută de noi.

— Atunci, de ce nu urmează cursul ştiut?

— O fac, până la un punct, Înălţimea Voastră. După obişnuita perioadă de incubaţie, ei au început să dezvolte mecanizarea, iar după aceea omorurile fireşti dintre primatele mari au devenit războaie distrugătoare. Armele nucleare au fost inventate la sfârşitul celui mai recent război pe scară planetară şi războiul a încetat imediat.

Super-administratorul încuviinţă din cap.

— Şi apoi?

— În mod normal, la scurt timp după aceea, ar fi trebuit să se declanşeze un război nuclear, în decursul căruia forţa de distrugere a armelor atomice ar fi crescut rapid. Cu toate acestea, ele ar fi fost utilizate în modalitatea specifică

primatelor mari, reducând populaţia la câţiva supravieţuitori înfometaţi pe o planetă distrusă.

— În mod vădit, însă, toate acestea nu s-au petrecut. De ce?

— Eu cred, şovăi Devi-en, că dezvoltarea băştinaşilor s-a petrecut cu o viteză neobişnuit de mare după începerea mecanizării.

— Şi ce dacă? Ce importanţă are? În felul acesta, au deţinut mai repede arme nucleare.

— Este adevărat. Totuşi, după cel mai recent război la scară planetară, au continuat să creeze arme nucleare cu o viteză la fel de mare. Aici pare a fi problema. Potenţialul distrugător crescuse înainte ca războiul nuclear să poată începe, pentru ca acum să se ajungă la un nivel la care nici primatele mari inteligente nu îndrăznesc să rişte declanşarea unui conflict armat.

Super-administratorul îşi dilată ochişorii negri.

— Asta-i imposibil! Nu mă interesează ce aptitudini tehnice deţin creaturile acestea. Ştiinţa militară avansează rapid numai în decursul războaielor.

— Poate că acest lucru nu-i adevărat în cazul acestor fiinţe. Oricum, se pare că ele *duc* un război — nu unul real, totuşi un război.

— Nu unul real, totuşi un război, repetă super-administratorul sec. Ce-nseamnă asta?

— Nu sunt sigur, îşi legănă Devi-en nasul în semn de exasperare. Aici este punctul în care tentativele mele de a găsi un fir logic în materialele răzleţe pe care le-am cules devin nesatisfăcătoare. Planeta se găseşte într-un aşa-numit "război rece". Nu ştiu ce poate fi, dar îi stimulează cu îndârjire pe băştinaşi să-şi continue cercetările militare, fără a implica distrugerea nucleară.

— Imposibili

— Planeta este acolo, noi suntem aici şi aşteptăm de cincisprezece ani.

Braţele lungi ale super-administratorului se ridicară şi se încrucişară deasupra capului său, apoi coborâră atingând umerii opuşi.

— În cazul acesta, există un *singur* curs de acţiune. Consiliul a analizat posibilitatea ca pe planetă să se fi atins o stare de echilibru instabil, un fel de pace nesigură care poate oricând

degenera într-un război nuclear. Ceva asemănător descrierii dumitale, deşi nimeni n-a sugerat motivele pe care le-ai propus. Totuşi, nu putem îngădui aşa ceva.

— Nu, Înălţimea Voastră?

— Nu, rosti celălalt, părând străbătut de un fior de durere. Cu cât continuă această situaţie incertă, cu atât creşte posibilitatea ca primatele mari să descopere călătoria interstelară. Vor ieşi în galaxie şi vor profita de natura lor înclinată spre concurenţă. Înţelegi?

— Şi?

Super-administratorul îşi afundă capul şi mai mult în braţe, parcă nedorind să audă ceea ce trebuia să spună. Glasul îi răsună înfundat:

— Dacă echilibrul lor este instabil, trebuie să le dăm un impuls, căpitane. Trebuie să-i împingem…

Stomacul lui Devi-en se răscoli şi, brusc, îşi simţi din nou prânzul în fundul gâtului.

— Să-i împingem, Înălţimea Voastră?

Refuza să înţeleagă.

— Trebuie să-i ajutăm să declanşeze războiul nuclear, rosti deschis super-administratorul. Părea la fel de tulburat ca Devi-en, totuşi continuă în şoaptă: Trebuie!

Devi-en de-abia îşi găsi glasul.

— Dar cum se poate face aşa ceva, Înălţimea Voastră?

— Nu ştiu cum. Şi nu mă mai privi *aşa!* Decizia nu-mi aparţine mie, ci Consiliului. Sunt sigur că înţelegi ce s-ar întâmpla cu galaxia, dacă o rasă de primate mari inteligente ar pătrunde în spaţiul cosmic fără să fi fost deja îmblânzită de războiul nuclear.

Devi-en se înfioră la gândul acela. O asemenea forţă de cucerire eliberată în galaxie… Cu toate acestea, insistă:

— Dar *cum* se începe războiul nuclear? *Cum* se procedează?

— Îţi repet că nu ştiu. Totuşi, trebuie să existe o modalitate, poate un… un mesaj pe care să-l trimitem sau… un uragan pe care l-am putea declanşa prin însămânţarea artificială a norilor. Am putea realiza multe chestii cu condiţiile lor climaterice…

— Şi în ce fel ar porni ele un război nuclear?

— Nu ştiu, poate că nu-l vor porni… Am menţionat aspectul respectiv doar ca un posibil exemplu. Primatele mari vor şti însă modalitatea. La urma urmelor, ele demarează conflictele

nucleare. Ceva din tiparele gândirii lor ştie răspunsul la întrebarea dumitale. Asta a fost decizia Consiliului.

Devi-en auzi sunetul înfundat al cozii sale care lovea lent în scaun. Încercă s-o oprească, dar nu izbuti.

— Care decizie, Înălţimea Voastră?

— Să răpim o primată mare inteligentă de pe planetă.

— Una *sălbatică?*

— Deocamdată, pe planetă nu există altele. Evident, una sălbatică.

— Şi ce vă aşteptaţi să ne spună ea?

— Asta nu contează, căpitane. Atâta vreme cât spune suficient despre orice subiect, analiza ne va oferi răspunsul.

Devi-en îşi retrase capul cât putu de mult între omoplaţi. Pielea de la subsuori îi vibra de repulsie. O primată mare sălbatică! Încercă să-şi imagineze una neatinsă de finalul zguduitor al războiului nuclear, neafectată de influenţa civilizatoare a împerecherii eugenice a hurrienilor.

Super-administratorul nu se strădui câtuşi de puţin să ascundă faptul că-i împărtăşea dezgustul, totuşi rosti:

— Va trebui să conduci expediţia de capturare, căpitane. Este spre binele galaxiei.

***

Devi-en văzuse planeta de câteva ori şi de fiecare dată se simţise străbătut de valul unui dor de casă copleşitor.

Era o planetă minunată, mult asemănătoare Hurriei ca dimensiuni şi caracteristici, dar mai sălbatică, mai măreaţă. După pustiul selenar, resimţea vederea ei ca pe un şoc fizic.

Câte alte planete asemănătoare se găseau pe listele conducătorilor Hurriei? se întrebă el. Câte alte planete despre care observatori meticuloşi raportaseră modificări sezoniere ale aspectului exterior ce puteau fi interpretate doar ca fiind determinate de cultivarea câmpiilor, folosită pentru alimentaţie? De câte ori în viitor avea să vină o zi când radioactivitatea din stratosfera uneia dintre aceste planete avea să crească, urmând să fie trimise imediat escadrilele de colonizare?

…Aşa cum se întâmplase cu planeta aceasta.

Încrederea cu care acţionaseră hurrienii era aproape patetică. Devi-en ar fi putut hohoti, citind rapoartele iniţiale, dacă n-ar fi fost el însuşi prins acum în acest proiect. Navetele hurriene de cercetare se apropiaseră de planetă pentru a culege informaţii geografice, ca să localizeze centrele populate. Desigur, fuseseră văzute, dar ce mai conta? Dintr-o clipă în alta — crezuseră ei — va veni explozia finală.

Dintr-o clipă în alta... Trecuseră însă ani zadarnici şi navetele de cercetare se întrebaseră dacă n-ar fi trebuit să fie mai precaute. Se retrăseseră.

Naveta lui Devi-en acţiona acum cu prudenţă. Membrii echipajului erau cu nervii încordaţi, din cauza caracteristicilor misiunii; nu i-ar fi putut calma nici una dintre asigurările căpitanului că nu se intenţiona să se provoace vreun rău primatei. Chiar şi aşa, nu puteau zori derularea evenimentelor. Trebuiau să se menţină deasupra unei regiuni destul de pustii şi necultivate, cu relief accidentat. Rămaseră zile întregi la o altitudine de cincisprezece kilometri, în vreme ce echipajul devenea tot mai irascibil şi doar impasibilii mauvieni îşi păstrau calmul.

Apoi, instrumentele de observaţie le arătară o creatură, singură pe solul accidentat, cu un baston lung într-o mână şi o raniţă în partea superioară a spinării.

Coborâră rapid, cu viteză supersonică. Devi-en însuşi, cu pielea înfiorată, se afla la comenzile navetei.

În timpul capturării, auziră creatura rostind două remarci distincte: primele comentarii înregistrate pentru utilizarea în analiza mentală.

Cea dintâi, atunci când primata zărise naveta aflată imediat deasupra sa, fusese înregistrată de microfonul multidirecţional. "Dumnezeule! O farfurie zburătoare!"

Devi-en înţelesese ultimele cuvinte; alcătuiau sintagma pentru navetele lor, care devenise răspândită printre primate în acei ani de la început, când hurrienii manifestaseră neglijenţă.

A doua remarcă fusese făcută când creatura sălbatică fusese adusă în navetă, zbătându-se cu o forţă incredibilă, totuşi fără a se putea smulge din strânsoarea de fier a mauvienilor imperturbabili.

Gâfâind, cu nasul cărnos tremurând uşor, Devi-en se apropiase de ea, iar creatura (a cărei faţă neplăcut de spână devenise cumva lucioasă datorită unei secreţii fluide) răcnise: "Să dea dracii, o *maimuţă!*"

Din nou, căpitanul înţelesese partea finală; era cuvântul pentru primatele mici într-unul dintre principalele graiuri vorbite pe planetă.

Creatura sălbatică era aproape imposibil de abordat. Fusese nevoie de infinită răbdare, înainte de a i se putea vorbi în mod raţional. La început, trecuse printr-un şir de crize de isterie. Îşi dăduse seama aproape imediat că va fi luată de pe Pământ şi nu se comportase deloc aşa cum sperase Devi-en, care crezuse că experienţa va însemna pentru ea o aventură a cunoaşterii. În loc de a fi interesată de cele din jur, vorbea întruna despre progenitura ei şi despre o femelă primată.

Au neveste şi copii, se gândi Devi-en înţelegător, şi, în felul lor, îi iubesc, deşi sunt primate mari.

După aceea, trebui să-l facă să înţeleagă că mauvienii, care-l păzeau şi-l reţineau când devenea violent, nu-l vor răni, că nu va fi vătămat în nici un chip.

Devi-en simţise că-i venea rău la gândul că o fiinţă inteligentă putea fi vătămată de alta. Subiectul era extrem de dificil de discutat, fie şi numai pentru a admite posibilitatea într-atât încât s-o nege hotărât. Creatura trata orice ezitare cu maximă suspiciune. Aşa se comportau primatele mari.

În a cincea zi, când, poate extenuată, creatura rămase liniştită o perioadă îndelungată de timp, stătură de vorbă în cabina lui Devi-en. Brusc, ea se enervă din nou, când hurrianul îi explică, firesc, că aşteptau declanşarea unui război nuclear.

— Aşteptaţi! strigă. Ce vă face atât de siguri că va avea loc?

Evident, Devi-en nu era deloc sigur, dar continuă:

— Întotdeauna există un război nuclear. Scopul nostru este de a vă ajuta după aceea.

— Să ne ajutaţi *după aceea.*

Cuvintele îi deveniră incoerente. Creatura agită violent din braţe şi mauvienii care-o flancau fură nevoiţi s-o imobilizeze cu blândeţe şi s-o scoată de acolo.

Devi-en suspină. Remarcile creaturii se acumulau şi poate că mentalii puteau face ceva cu ele. Propria sa minte neajutorată nu reuşise să deducă nimic.

Între timp, creatura se degrada. Corpul său era aproape în întregime lipsit de păr, un amănunt pe care observaţiile făcute de la distanţă nu-l sesizaseră, atribuindu-l pieilor artificiale purtate de planetari. Procedau aşa fie pentru a-şi asigura căldura, fie din cauza unei repulsii instinctive a acestor primate mari pentru pielea golaşă. Subiectul ar fi fost interesant de analizat. Mentalii puteau extrage datele relevante din acelaşi set de răspunsuri.

În mod straniu, pe chipul creaturii începuse să apară păr, chiar mai mult decât avea hurrianul, şi de o culoare mai închisă.

Rămânea faptul că băştinaşul nu prospera. Slăbise, fiindcă mânca puţin, şi sănătatea i-ar fi putut fi afectată dacă-l ţineau prea mult timp acolo. Devi-en nu dorea acest lucru.

În ziua următoare, primata păru destul de calmă. Vorbi de-a dreptul cu nerăbdare, abordând imediat subiectul războiului nuclear. Devi-en se gândi că acesta avea o atracţie uluitoare pentru mintea primatelor mari.

— Ai zis, rosti creatura, că războaiele nucleare au loc mereu? Asta înseamnă că există şi alte rase decât voi, noi... şi ei — arătă spre mauvienii din apropiere.

— Există mii de specii inteligente care trăiesc pe mii de planete, răspunse Devi-en. Multe mii.

— Şi toate au avut parte de războiale nucleare?

— Toate care au ajuns la un anumit nivel de tehnologie. Toate, cu excepţia noastră. Noi am fost altfel. Nouă ne-a lipsit competitivitatea. Noi deţinem instinct de cooperare.

— Vrei să spui că ştiţi că războiul nuclear se va declanşa şi nu faceţi nimic?

— Ba *facem,* protestă Devi-en îndurerat. Bineînţeles că facem. Încercăm să ajutăm. În trecutul rasei mele, când am descoperit călătoria spaţială, nu înţelesesem primatele mari. Ele ne respingeau tentativele de prietenie, şi de aceea n-am mai încercat. Am descoperit apoi planete acoperite de ruine radioactive. În cele din urmă, am dat peste o planetă care se afla realmente în toiul unui război nuclear. Am fost îngroziţi, dar n-am putut face nimic. Încet-încet, am învăţat. Acum, suntem pregătiţi ca fiecare planetă pe care o descoperim să se găsească la nivelul nuclear. Avem pregătite echipamentul de decontaminare şi analizoarele eugenice.

— Ce sunt analizoarele eugenice?
Devi-en construise expresia prin analogie cu ceea ce ştia despre graiul creaturii. Acum, explică precaut:
— Îndrumăm împerecherile şi sterilizările, pentru a înlătura, pe cât posibil, elementul competitiv din supravieţuitori.
Pentru o clipă, crezu că creatura va redeveni violentă. Ea întrebă însă cu glas scăzut:
— Vrei să zici că-i faceţi docili, ca pe ăştia?
Indică din nou spre mauvieni.
— Nu, nu. Ei sunt diferiţi. Mai exact, facem posibil ca, sub îndrumarea noastră, supravieţuitorii să fie mulţumiţi cu o societate paşnică, neinteresată de expansiune, neagresivă. Rasele competitive s-au autodistrus, neavând aşa ceva, şi s-ar autodistruge din nou.
— Şi voi ce aveţi de câştigat?
Devi-en privi gânditor creatura. Era realmente necesar să explice plăcerile fundamentale ale vieţii?
— Ţie nu-ţi face plăcere s-ajuţi pe cineva? întrebă el.
— Haide, haide! Pe lângă asta, ce aveţi de câştigat?
— Evident, există anumite contribuţii pentru Hurria.
— Aha!
— O recompensă pentru salvarea speciei mi se pare corectă, protestă Devi-en, şi există cheltuieli ce trebuie recuperate. Contribuţia nu-i mare şi depinde de fiecare caz în parte. De la o planetă a pădurilor, poate fi vorba despre o aprovizionare anuală cu lemn, de la alta cu săruri de mangan... În cazul mauvienilor, ale căror planete sunt sărace, ei s-au oferit să ne asigure un anumit număr de indivizi, pe care să-i folosim acolo unde avem nevoie. Sunt extrem de puternici, chiar şi pentru primatele mari, şi îi tratăm fără dureri, cu medicamente anticerebrale...
— Ca să faceţi din ei nişte zombi!
Devi-en ghici înţelesul termenului şi protestă indignat:
— Câtuşi de puţin! Doar ca să fie mulţumiţi cu rolul acesta şi să uite de planetele lor natale. Nu am dori să fie nefericiţi. Sunt fiinţe inteligente!
— Cum aţi proceda în cazul Pământului, dacă ar izbucni un război?
— Am avut la dispoziţie cincisprezece ani ca să decidem cursul de acţiune. Planeta voastră este foarte bogată în

minereuri de fier şi şi-a dezvoltat o excelentă tehnologie metalurgică. Cred că pentru voi contribuţia ar consta în oţel. — Suspină. — În cazul vostru, însă, contribuţia nu ne-ar amortiza cheltuielile. Am aşteptat cel puţin zece ani mai mult decât era necesar.

— Câte rase vă plătesc în felul acesta? întrebă creatura.

— Nu cunosc numărul exact. Oricum, mai mult de o mie.

— Aşadar, sunteţi un fel de stăpâni ai galaxiei, nu? O mie de planete se distrug ca să contribuie la bunăstarea voastră. Să ştiţi că mai sunteţi ceva! (Glasul primatei se înălţa, ascuţit.) Sunteţi nişte corbi!

— Corbi? repetă Devi-en, căutând să plaseze cuvântul în context.

— Mâncători de leşuri. Păsări care aşteaptă ca un animal amărât să moară de sete în deşert, iar apoi coboară să-i devoreze stârvul.

Devi-en simţi că-l apucă leşinul la auzul descrierii.

— Nu, şopti el, nu, noi *ajutăm* speciile.

— Aşteptaţi începerea războiului, exact ca nişte corbi. Dacă doriţi să fiţi de ajutor, preveniţi războiul. Nu-i salvaţi doar pe supravieţuitori. Salvaţi-i pe toţi.

Coada lui Devi-en zvâcni de aţâţare.

— Cum să prevenim un război? Îmi poţi spune?

Prevenirea războiului nu era altceva decât reversul declanşării lui. Aflând un proces, celălalt devenea evident.

Primata sălbatică şovăia însă. În cele din urmă, rosti:

— Coboară pe Pământ. Explică situaţia.

Devi-en simţi o dezamăgire profundă. Nu reuşise. În plus…

— Să coborâm printre voi? Imposibili

Pielea i se înfioră într-o duzină de locuri la ideea de a se amesteca printre miliardele de sălbatici neîmblânziţi.

Poate că expresia lui de oroare fusese atât de pronunţată şi imposibil de interpretat greşit încât sălbaticul o putuse identifica, în ciuda barierelor dintre speciile lor. Încercă să se repeadă asupra hurrianului şi trebui să fie prins practic în mijlocul saltului de către un mauvian, care-l imobiliză printr-o flexare lipsită de efort a muşchilor.

— Nu! răcni sălbaticul. Voi staţi aici şi aşteptaţi. Corbilor! Corbilor! Corbilor! *Corbilor!*

Abia după câteva zile, Devi-en găsi forţa de a-l revedea pe sălbatic. Fusese chiar pe punctul de a fi nerespectuos faţă de super-administrator, când acesta insistase că nu deţinea suficiente date pentru o analiză completă a şablonului mental al primatelor sălbatice.

— Bănuiesc, totuşi, că datele existente ar fi de ajuns pentru a găsi o soluţie la problema noastră, pufnise îndrăzneţ Devi-en.

Nasul celuilalt tremurase şi limba sa trandafirie îl linsese meditativ.

— O soluţie, poate, dar eu nu m-aş putea încrede în orice soluţie. Ne confruntăm cu o specie extrem de neobişnuită. Ştim deja acest lucru. Nu ne putem permite să greşim... Există, desigur, posibilitatea ca să fi dat peste un individ foarte inteligent. Sau... se poate ca aceasta să fie media de inteligenţă a rasei.

Super-administratorul păruse tulburat de posibilitatea respectivă.

— A descris o imagine oribilă a… a acelei păsări… care…

— Corb.

— Care punea întreaga noastră misiune într-o lumină deformată. De atunci, n-am mai putut mânca sau dormi normal. Mă tem chiar că voi fi nevoit să solicit înlocuirea…

— Nu înainte de a termina ceea ce ne-am propus, îl întrerupsese super-administratorul ferm. Crezi că pe mine mă încântă imaginea... mâncătorului de stârvuri? *Trebuie* să aduni mai multe date.

În cele din urmă, Devi-en încuviinţase. Desigur, înţelesese. Super-administratorul nu era mai doritor decât oricare alt hurrian să provoace un război nuclear. Amâna cât mai mult posibil momentul deciziei.

Devi-en se pregătise pentru încă o discuţie cu sălbaticul. Avea să se dovedească una complet insuportabilă, şi ultima.

***

Sălbaticul avea o vânătaie pe obraz, de parcă li se opusese din nou mauvienilor. De fapt, Devi-en era sigur că aşa se petrecuse. O făcuse în repetate rânduri şi mauvienii, în ciuda strădaniilor de a nu-l vătăma, îl învineţiseră uneori. S-ar fi aşteptat ca sălbaticul să se potolească, dându-şi seama de

eforturile lor de a nu-i pricinui vreun rău. În loc de aşa ceva, se părea că certitudinea siguranţei îl îmboldea spre sporirea rezistenţei.

"Speciile de primate mari sunt cu adevărat feroce", se gândi trist Devi-en.

Vreme de peste o oră, discuţia nu abordă decât lucruri lipsite de importanţă, pentru ca brusc sălbaticul să rostească beligerant:

— De câtă vreme ziceai că sunteţi aici?

— Au trecut cincisprezece ani de-ai voştri.

— Aşa-i. Primele farfurii zburătoare au fost văzute imediat după Al Doilea Război Mondial. Cât mai durează până la declanşarea conflictului nuclear?

— Am vrea s-o ştim şi noi, răspunse Devi-en automat şi se opri brusc.

— Crezusem că-i inevitabil. Data trecută ai spus că aţi stat cu zece ani prea mult. V-aţi aşteptat ca războiul să izbucnească acum zece ani, nu?

— Nu pot discuta subiectul acesta.

— Nu? răcni sălbaticul. Şi ce intenţionaţi să faceţi? Cât o să mai aşteptaţi? De ce nu-i daţi un mic impuls? Nu mai aşteptaţi, corbilor! Declanşaţi un război!

Devi-en sări în picioare.

— Ce spui?

— Ce altceva aşteptaţi, fu... — Se înecă, şuierând o imprecaţie complet neinteligibilă, apoi continuă cu răsuflarea tăiată: Nu asta fac corbii când un nefericit de animal sau de om moare prea încet? Ei nu pot aştepta. Coboară şi-i ciugulesc ochii. Aşteaptă până-i neajutorat şi apoi îl împing peste ultimul prag.

Devi-en ordonă evacuarea lui imediată şi reveni în cabina sa, unde zăcu ore întregi. În noaptea aceea, nu închise ochii. Cuvântul "corbi" îi răsuna întruna în urechi şi imaginea finală îi dansa pe retine.

***

— Înălţimea Voastră, rosti ferm Devi-en, nu mai pot vorbi cu sălbaticul. Dacă aveţi nevoie de date suplimentare, nu vă pot ajuta.

Super-administratorul părea încercănat.

— Ştiu. Povestea cu corbii... E foarte greu de suportat. Observă, totuşi, că ideea nu l-a afectat pe el. Primatele mari sunt imune la asemenea lucruri, sunt mai călite, mai rezistente. Face parte din modul lor de gândire. Oribil!

— Nu mai pot culege informaţii.

— Nu-i nimic. Înţeleg... În plus, fiecare informaţie suplimentară nu face decât să confirme răspunsul preliminar, cel despre care crezusem că era doar temporar, cel despre care realmente sperasem să fie doar temporar. — Îşi îngropă capul sub braţele sure. — Există o modalitatea prin care putem provoca începerea unei conflagraţii nucleare.

— Da? Ce trebuie făcut?

— Este ceva foarte direct, foarte simplu. Ceva la care eu nu m-aş fi putut gândi niciodată. Nici tu.

— Ce anume, Înălţimea Voastră?

Simţea un groaznic fior de anticipaţie.

— Ceea ce menţine pacea acum este faptul că nici una dintre cele două tabere, aproape egale, nu cutează să-şi asume responsabilitatea declanşării războiului. Dacă una dintre tabere ar face-o, cealaltă — s-o recunoaştem deschis — ar replica fără milă.

Devi-en aprobă în tăcere.

— Dacă o singură bombă nucleară ar cădea pe teritoriul uneia dintre tabere, continuă super-administratorul, aceasta ar presupune imediat că a fost atacată de cealaltă facţiune. Ar considera că-i prea periculos să aştepte alte eventuale atacuri. În numai câteva ore, ar replica printr-un atac masiv. Adversarii ar răspunde la rândul lor. În câteva săptămâni, totul s-ar sfârşi.

— Dar cum să determinăm una dintre tabere să lanseze acea primă bombă?

— Nu-i nevoie s-o lanseze, căpitane. Asta-i chiar ideea. Noi înşine lansăm prima bombă.

— Ce-e? se clătină Devi-en.

— Exact. Analizează mintea unei primate mari şi răspunsul apare de la sine.

— Dar cum putem face aşa ceva?

— Asamblăm o bombă. Asta-i simplu. Coborâm cu o navetă şi o aruncăm peste o zonă locuită...

— *Locuită?*

Super-administratorul îşi feri privirea şi mormăi:
— Altfel, nu obţinem acelaşi efect.
— Înţeleg, spuse Devi-en.
Îşi imagina corbi; o făcea fără să se poată împotrivi. Erau nişte păsări mari, cu solzi (aidoma micuţelor zburătoare inofensive de pe Hurria, dar incomparabil mai mari), cu aripi pieloase şi gheare lungi şi ascuţite ca briciul, coborând în cercuri, ciugulind ochii muribunzilor.
Îşi acoperi ochii cu palma. Tremurând, întrebă:
— Cine va pilota naveta? Cine va lansa bomba?
Acum glasul super-administratorului nu se auzi mai tare decât al lui Devi-en.
— Nu ştiu.
— Eu n-o s-o fac. Nu pot. Nu există nici un hurrian care ar putea s-o facă, pentru nici un preţ.
Super-administratorul se legănă înainte şi înapoi, cu o expresie nefericită întipărită pe chip.
— Poate că li s-ar putea ordona mauvienilor…
— Cine să le ordone aşa ceva?
— Voi apela Consiliul, suspină super-administratorul. Poate că ei au mai multe date. Poate că vor sugera ceva.

***

De aceea, după aproape cincisprezece ani, hurrienii îşi demontau baza de pe faţa întunecată a Lunii.
Nu realizaseră nimic. Primatele mari de pe planetă nu începuseră un război nuclear; poate că nu aveau s-o facă niciodată.
Şi în ciuda ororilor care puteau urma, Devi-en se simţea străbătut de o fericire fără margini. Nu avea nici un sens să se gândească la viitor. Principalul era prezentul, în care el scăpa de cea mai oribilă dintre toate planetele oribile.
Privi Luna îndepărtându-se şi micşorându-se până la dimensiunile unui punctuleţ de lumină, o dată cu planeta şi cu însuşi soarele sistemului, şi pierzându-se printre constelaţii.
De-abia atunci simţi şi altceva decât uşurare. De-abia atunci simţi primul fior de ar-fi-fost-posibil.

— Ar fi fost posibil, se adresă el super-administratorului, ca deznodământul să fie altul, dacă am fi avut mai multă răbdare. Poate că, în cele din urmă, ar fi început războiul nuclear.

— Mă-ndoiesc, replică celălalt. Analiza mentală a...

Se opri şi Devi-en pricepu. Sălbaticul fusese readus pe planetă cu un minim de vătămări. Evenimentele din săptămânile de detenţie îi fuseseră şterse din minte. Fusese plasat lângă o localitate micuţă, nu departe de locul unde fusese găsit iniţial. Tovarăşii săi aveau să presupună că se rătăcise. Slăbiciunea vânătăile, amnezia aveau să fie puse pe seama dificultăţilor prin care trecuse.

Dar dezastrul făcut de *el*...

Dacă nu l-ar fi adus deloc pe Lună... Poate că atunci s-ar fi împăcat cumva cu posibilitatea declanşării unui război. Poate că s-ar fi gândit cumva la ideea lansării unei bombe şi ar fi conceput un sistem indirect, telecomandat de la mare depărtare.

Imaginea stârnită de descrierea corbului de către sălbatic oprise totul. Ea îi distrusese pe Devi-en şi pe super-administrator. Când toate datele fuseseră expediate spre Hurria, efectul asupra Consiliului fusese la fel de profund. Ordinul de demontare al Bazei nu întârziase.

— N-o să mai particip niciodată la colonizări, spuse Devi-en.

— Este posibil, zise super-administratorul pe un ton sumbru, ca nici unul dintre noi să n-o mai facă vreodată. Sălbaticii de pe planeta aceea vor ieşi în spaţiu, iar extinderea primatelor mari şi a gândirii lor în galaxie va însemna sfârşitul... sfârşitul...

Nasul lui Devi-en tremură. Sfârşitul tuturor... sfârşitul tuturor lucrurilor bune pe care Hurria le făcuse în galaxie şi al tuturor lucrurilor bune pe care ar fi continuat să le facă în viitor.

— Ar fi trebuit să lansăm..., începu el, dar nu termină fraza.

Ce rost avea s-o spună? Oricum, n-ar fi putut lansa bomba. Dacă ar fi putut s-o facă, ar fi gândit ei înşişi în maniera primatelor mari... şi existau lucruri şi mai rele decât simplul sfârşit al tuturor.

Devi-en se gândi la corbi.
